
**Statens jordbruksverks föreskrifter om bekämpande av
salmonella hos djur;**

SJVFS 2004:2

Saknr K 102

Utkom från trycket
den 27 januari 2004

beslutade den 15 januari 2004.

Statens jordbruksverk föreskriver¹ med stöd av 3, 18, och 19 §§ zoonosförordningen (1999:660), följande.

Allmänna bestämmelser

1 § Dessa föreskrifter innehåller bestämmelser om åtgärder vid misstanke eller konstaterat fall av salmonella hos djur. För sällskapsdjur vilka inte hålls för yrkesmässig uppfödning är endast 3-8 §§ tillämpliga.

För salmonella i livsmedel finns bestämmelser i livsmedelslagen (1971:511).

För salmonella i foder finns bestämmelser i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1993:177) om foder.

Bestämmelser om omhändertagande av kadaver från självdöda eller avlivade djur, gödsel eller andra animaliska biprodukter finns i europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1774/2002 av den 3 oktober 2002 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter som inte är avsedda att användas som livsmedel samt i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1998:34) om hantering av djurkadaver och andra animaliska biprodukter.

2 § Vad som anges om beslut av Statens Jordbruksverk i 11, 19, 21 och 22 §§, gäller istället länsstyrelsen eller veterinär vid delegering enligt 3 § zoonosförordningen (1999:660).

Vad som anges om beslut av Statens jordbruksverk i 18 § gäller istället länsstyrelsen vid delegering enligt 3 § zoonosförordningen (1999:660).

Definitioner

3 § I dessa föreskrifter avses med;

avdelning: del av fjäderfäbesättning som smittskyddsmässigt kan betraktas som en separat enhet,

¹ Anmälan har gjorts enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 98/34/EG av den 22 juni 1998 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster (EGT L 204, 21.7.1998, s. 37, Celex 31998L0034), ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 98/48/EG (EGT L 217, 5.8.1998, s. 18, Celex 31998L0048).

SJVFS 2004:2

besättning: samtliga djur som, av en eller flera djurhållare, hålls på ett sådant sätt att de smittskyddsmässigt räknas som en enhet,

besättningsprovtagning: en, efter konstaterat eller misstänkt primärfall av salmonella, av veterinär utförd representativ bakteriologisk träckprovtagning i besättningen avseende förekomst av salmonella,

fjäderfä: fjäderfä avsedda för slakt eller äggproduktion eller avel för sådan produktion,

miljöprovtagning: av veterinär utförd provtagning i miljön i en besättning i syfte att utföra bakteriologisk odling avseende salmonella,

primärfall: det första vid odling konstaterade fallet av salmonella hos djur i en besättning under en sammanhängande smittperiod,

provtagning: av veterinär utförd provtagning för bakteriologisk undersökning avseende salmonella,

salmonella: alla subspecies och serovarianter av *Salmonella enterica*,

specialiserad köttdjursuppfödning: besättning med nötkreatur utan moderdjur och där djur föds upp enbart för slakt,

spärrförklaring: begränsningar eller andra villkor vad gäller hanteringen av djur eller produkter av djur och andra varor eller såvitt avser kontakter mellan djur och människor,

sällskapsdjur: djur som tillhör arter som normalt utfodras och hålls av människor men inte är livsmedelsproducerande; till sällskapsdjur räknas inte häst-, försöks- och pälsdjur samt djur för offentlig förevisning,

veterinär: en veterinär utsedd av Jordbruksverket eller länsstyrelsen om en delegation har skett enligt 3 § zoonosförordningen (1999:660), att utföra uppdrag i enlighet med dessa föreskrifter.

Inledande åtgärder

4 § Allmänna rutiner om anmälan vid misstänkt eller konstaterad salmonella finns i 3 § zoonoslagen (1999:658).

Den som är ansvarig för det laboratorium där salmonella konstaterats ska skyndsamt per telefon samt skriftligt underrätta Jordbruksverket och länsstyrelsen om undersökningsresultatet.

5 § När länsstyrelsen fått uppgift om konstaterat fall av salmonella ska, förutom vad som sägs i 3 § zoonoslagen (1999:658), detta utan dröjsmål per telefon meddelas till aktuell besiktningsveterinär. Vidare ska länsstyrelsen i förekommande fall skyndsamt skriftligen underrätta mejeri, husdjursförening och djurhälsovårdsorganisationer samt övriga som bedöms ha behov av informationen.

6 § En bakteriestam, isolerad från primärfall av salmonella, ska omgående av den ansvarige för det undersökande laboratoriet sändas till Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) för konfirmering, typning, registrering samt kontroll av resistensmönster. Den som är ansvarig för aktuell laboratorieverksamhet vid SVA ska skriftligen meddela undersökningsresultatet till remitterande laboratorium, Jordbruksverket samt länsstyrelsen.

Kvarstår infektionen i besättningen, ska ytterligare kontroll av salmonellatypen samt resistensmönster ske vid SVA med minst sex och högst åtta månaders intervall efter begäran från länsstyrelsen.

7 § När resultat erhållits från SVA enligt 6 § ska det remitterande laboratoriet skriftligt meddela ett slutligt undersökningsresultat till Jordbruksverket, länsstyrelsen, den provtagande veterinären samt djurägaren.

8 § Provsvar från samtliga undersökningar avseende salmonella, vilka utförts efter primärfallet, ska av den ansvarige för det undersökande laboratoriet snarast sändas till Jordbruksverket, länsstyrelsen, den veterinär som utsetts att utföra provtagning, undersökning och smittskyddsutredning samt till djurägaren. Provsvaret ska, förutom resultatet, innehålla uppgifter om;

- djurägarens namn och adress samt, om det finns, produktionsplatsnummer,
- provtagarens namn,
- provtagningsdatum samt ankomstdatum till laboratoriet,
- eventuell diariebeteckning från Jordbruksverket eller länsstyrelsen,
- undersökningsmaterial,
- provtagningsplats, djurslag samt djurkategori,
- djuridentitet och om provet är ett individprov eller ett samlingsprov. Vid samlingsprov ska det framgå identitet på i varje prov ingående djur alternativt grupper av djur.

Uppgifter enligt ovan ska framgå av den remiss som medföljer till laboratoriet.

9 § Analyser avseende salmonella i träck eller miljöprover, inom ramen för en beslutad smittskyddsutredning, ska ske på ett av Jordbruksverket godkänt svenskt veterinärmedicinskt laboratorium enligt Internationella standardiseringsorganisationens standardmetod, ISO 6579:1993, eller enligt den metod som beskrivs av Nordisk metodkommitté för Livsmedel (NMKL-metod nr 71, fjärde utgåvan, 1991 eller reviderade utgåvor) och för vilka laboratoriet är ackrediterat.

10 § Bestämmelser om att Jordbruksverket eller länsstyrelsen, om en delegation har skett, får utse en veterinär att utföra provtagning, undersökning och smittskyddsutredning då primärfall av salmonella konstaterats finns i 3 § zoonosförordningen (1999:660).

Åtgärder vid konstaterad salmonellainfektion

11 § Bestämmelser om att Jordbruksverket får fatta beslut om spärrförklaring avseende fastighet eller del av fastighet finns i 5 § zoonoslagen (1999:658) jämförd med 3 § zoonosförordningen (1999:660).

Ett beslut om spärrförklaring av veterinär vid delegering ska ske på Jordbruksverkets blankett D 25 vad gäller alla djurslag utom värphöns och D26 vad gäller värphöns, snarast efter uppgift erhållits om salmonellaförekomst i besättningen. Vidare ska veterinären snarast genomföra utredning avseende foderanvändning i besättningen på Jordbruksverkets blankett D 64.

Beslutet om spärrförklaring samt skötsel föreskrifter som anges på Jordbruksverkets blankett D 2 ska snarast av veterinären delges till djurhållaren. Snarast därefter ska beslutet om spärrförklaring, skötsel föreskrifter samt foderblankett skickas till Jordbruksverket med kopia till länsstyrelsen.

12 § Veterinären ska snarast, dock senast inom en vecka efter det att denne utsetts, genomföra en smittskyddsutredning och upprätta en rapport på Jordbruksverkets blankett D 11. Rapporten ska skickas av veterinären till Jordbruksverket med kopia till länsstyrelsen.

13 § En besättningsprovtagning ska för samtliga djurslag ske i sådan omfattning att den ger en god bild av infektionsgraden i besättningen. Miljöprovtagning ska dessutom utföras i den utsträckning som anses erforderlig. I den mån det finns av Jordbruksverket godkända riktlinjer avseende provtagning ska dessa beaktas. Vid behov ska samråd avseende provtagningen ske med Jordbruksverket och SVA.

14 § Utan hinder av 13 § ska i fjäderfäbesättningar provtagning ske i samtliga avdelningar, förutom i den avdelning i vilket primärfallet konstaterats. Omfattningen av denna provtagning ska ske i samråd med Jordbruksverket.

15 § Uppföljande provtagningar ska vid behov ske i besättningen.

16 § Om salmonella inte återfinns i besättningen vid den efter primärfallet inledande besättningsprovtagningen samt efter besättningsprovtagning utförd en månad senare får, förutom i fjäderfäbesättningar, efter samråd med Jordbruksverket och länsstyrelsen, beslut om spärrförklaring upphävas av veterinären på Jordbruksverkets blankett D 10 utan att sanering utförts. Beslutet om upphävande av spärrförklaring ska av veterinären delges djurägaren och snarast därefter skickas till Jordbruksverket med kopia till länsstyrelsen.

Efter upphävande av spärrförklaring enligt första stycket ska avslutande åtgärder enligt 25 och 26 §§ i dessa föreskrifter vidtagas av veterinären.

Bekämpnings- och saneringsåtgärder

17 § Med ledning av vad som framkommit i smittskyddsutredningen och provtagningen ska veterinären snarast upprätta ett förslag till saneringsplan för fortsatta bekämpningsåtgärder. Denna ska upprättas efter samråd med länsstyrelsen. I den mån det finns av Jordbruksverket godkända riktlinjer avseende sanering ska dessa beaktas. Vid behov ska samråd även ske med SVA och andra berörda experter.

18 § Saneringsplanen ska av veterinären skickas till Jordbruksverket med kopia till länsstyrelsen för beslut om fastställande.

19 § Bestämmelser om att Jordbruksverket får fatta beslut om slakt eller annan avlivning av djur och destruktion av ägg finns i 5 § zoonoslagen (1999:658) jämförd med 3 § zoonosförordningen (1999:660).

I zoonosförordningen (1999:660) finns bestämmelser om värdering av djur.

20 § Om en del av besättningen, vilken smittskyddsmässigt kan betraktas som en egen separat enhet, efter provtagning eller en epidemiologisk utredning, befunnits fri från salmonella, får spärrförklaringen, efter samråd med Jordbruksverket, upphävas av veterinären för denna del på Jordbruksverkets blankett D10 (s.k. partiellt hävande av spärrförklaring).

21 § Gödsel samt ströbädd från smittad besättning ska hanteras i enlighet med en av Jordbruksverket genom beslut fastställd saneringsplan. I den mån det finns av Jordbruksverket godkända riktlinjer avseende gödselhantering ska dessa beaktas vid framtagande av saneringsplanen.

22 § Bestämmelser om att Jordbruksverket får fatta beslut om omhändertagande av avlivade djur finns i 5 § zoonoslagen (1999:658) jämförd med 3 § zoonosförordningen (1999:660).

Om djur självdör i besättningen under utredningsperioden ska veterinären kontaktas för att avgöra om djuret ska genomgå obduktion.

Avslutande av bekämpning

23 § Då föreskrivna och beslutade saneringsåtgärder är vidtagna och kontrollerade av veterinär samt besättningsprovtagning med negativt resultat är utförd två gånger med cirka en månads mellanrum på kvarvarande djur får, efter samråd med Jordbruksverket och länsstyrelsen, spärrförklaringen upphävas av veterinären på Jordbruksverkets blankett D 10. Beslutet om upphävande av spärrförklaring ska av veterinären delges djurägaren och snarast därefter skickas till Jordbruksverket med kopia till länsstyrelsen.

24 § Efter avslutad sanering och innan spärrförklaringen upphävs ska miljöprovtagning med negativt resultat avseende salmonella finnas dokumenterat för fjäderfä- och slaktsvinbesättningar, specialiserade köttdjursuppfödningar samt för övriga besättningar vid behov. Veterinären ska vid behov samråda med Jordbruksverket eller länsstyrelsen om miljöprovtagningen.

25 § En slutrapport ska upprättas av veterinären på Jordbruksverkets blankett Int 9 och snarast därefter tillsammans med besättningsjournalen på Jordbruksverkets blankett D 67 skickas till Jordbruksverket med kopia till länsstyrelsen.

26 § Länsstyrelsen ska snarast efter det att länsstyrelsen har fått besked om upphävande av spärrförklaring, skriftligen meddela upphävandet till smittskyddsläkaren, den förvaltning inom aktuell kommun som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet, aktuellt laboratorium samt i förekommande fall besiktningsveterinär, mejeriförening, husdjursförening, djurhälsovårdsorganisation samt övriga som länsstyrelsen bedömer ha behov av informationen.

Tillsyn

27 § Av 8 § zoonoslagen (1999:658) framgår att länsstyrelsen inom länet utövar tillsynen över efterlevnaden av zoonoslagen och föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen.

Utöver vad som framgår av första stycket ska även veterinären ha tillsynen över efterlevnaden av beslut som fattats enligt 4 eller 5 §§ zoonoslagen (1999:658) vid misstanke om eller konstaterat fall av salmonella hos djur. Tillsynen gäller beslut

SJVFS 2004:2

som har anknytning till det uppdrag som denne utsetts till att utföra. Vid påtalade brister som inte rättas till ska veterinären rapportera detta till länsstyrelsen.

28 § Under saneringen ska veterinären regelbundet kontrollera det pågående arbetet i besättningen.

Övrigt

29 § Vaccinering av djur mot salmonella får endast utföras efter särskilt tillstånd från Jordbruksverket.

30 § Om det finns särskilda skäl får Jordbruksverket medge undantag från bestämmelserna i dessa föreskrifter.

Dessa föreskrifter träder i kraft den 15 februari 2004, då lantbruksstyrelsens kungörelse (LSFS 1982:39) om bekämpning av salmonella hos djur ska upphöra att gälla.

MATS PERSSON

Robert ter Horst
(Smittskyddsenheten)